

MET WELK NIVEAU VAN BRANDVEILIGHEID ZIJN ORGANISATIES TEVREDEN? IN OPDRACHT VAN HET MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES (BZK) IS EEN METHODIEK ONTWIKKELD WAARMEE FACILITAIR MANAGERS TOEKOMSTIG DE KWALITEIT EN KOSTEN VAN BRANDVEILIGHEID VOOR DE ZOGENOEMDE NIET ZELFREDZAME ORGANISATIES KUNNEN MONITOREN. 'DE CRUCIALE VRAAG IS WELKE RESTRISICO'S DE VERANTWOORDELIJEN IN ORGANISATIES BEREID ZIJN TE LOPEN.'

FM'ers krijgen nieuw instrument om kwaliteit en kosten te monitoren

Brandveiligheidsbewustzijn moet stukken beter

Een projectgroep, gevormd door Capgemini en het Centrum Facility Management (CFM), ondersteund door experts van andere organisaties, heeft gewerkt aan het tot stand komen van een meetinstrument voor brandveiligheid. Uitgangspunt van het overkoepelende Actieprogramma Brandveiligheid is 'het verhogen van het brandveiligheidsbewustzijn bij de verantwoordelijken in alle fasen van het bouw- en gebruiksproces'. 'Als het ergens mis gaat met brandveiligheid, heeft dat niet zelden te maken met het feit dat men onvoldoende bewust is van de risico's', is de opvatting van projectleider Remko Oosterwijk (managing consultant bij het cluster Facility Management van Capgemini).

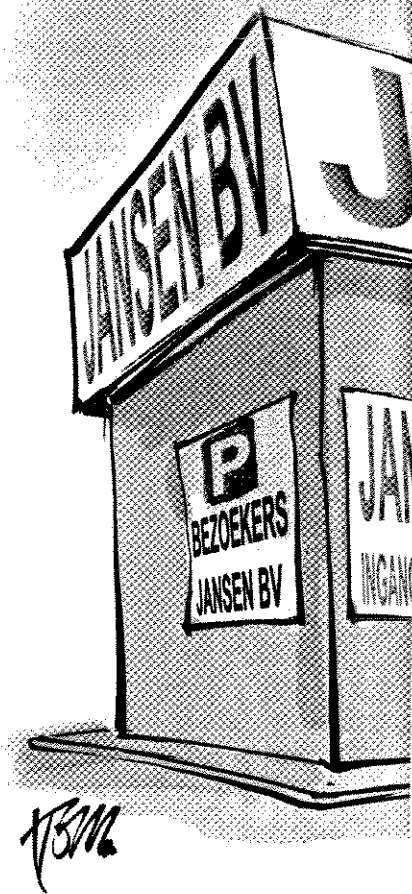
Directe aanleiding voor het instellen van de projectgroep was de Schipholbrand, die in oktober 2005 het leven kostte aan elf gedetineerde illegalen. De Onderzoeksraad voor Veiligheid, onder leiding van Pieter van Vollenhoven, velde in de nasleep van dit drama een snoeihard oordeel over de tekortkomingen in het cellencomplex en andere fouten. Twee vleugels van het complex waren bijvoorbeeld niet gebouwd volgens het Bouwbesluit. Verder had de bedrijfs-hulpverleningsorganisatie van de Dienst Justitiële Inrichtingen volgens de onderzoeksraad beter voorbereid en getraind moeten zijn, terwijl ook de samenwerking en afstemming met de brandweer tekort waren geschoten. De Schipholbrand gaf voedsel aan het idee dat ook andere organisaties van kwetsbare groepen niet voldoen

aan de minimumeisen voor brandveiligheid. Conform de opdracht van het ministerie van BZK heeft de projectgroep zich gefocust op niet zelfredzame of verminderd zelfredzame groepen. Onder verminderd zelfredzame groepen vallen bijvoorbeeld crèches, peuterspeelzalen, basisscholen en woon-zorgcomplexen, terwijl tot de categorie 'niet-zelfredzaam' onder meer instellingen voor langdurige geestelijke gezondheidszorg, verstandelijk gehandicapten en gespecialiseerde klinieken behoren. Cellen, psychiatrische inrichtingen en verblijven voor asielzoekers worden geschaard onder de categorie 'verhinderd zelfredzaam.'

Kengetallen

Opvallend is dat voor de ontwikkeling van deze methodiek er weinig kengetallen over brandveiligheid voorhanden waren. 'Er was niet zo veel geschreven over brandveiligheid en over de kosten ervan. Iets wat mij gezien het belang ervan eerlijk gezegd wel enigszins heeft verbaasd. Natuurlijk is er veel kennis op dit gebied, maar die was nogal versnipperd', stelde Remko Oosterwijk op het minicongres 'Naar brandveilige gebouwen', dat BBN (Brandveilig Bouwen Nederland) onlangs hield tijdens de Internationale Bouwbeurs in Utrecht.

Bewustwording, het woord viel herhaaldelijk tijdens het minicongres. Remko Oosterwijk noemde in dit verband een praktijkvoorbeeld van een verpleeghuis dat een ontruimingsoefening hield en bij die

■ De kwestie van aansprakelijkheid gaat steeds nadru

gelegenheid ontdekte dat sommige deuropeningen te smal waren. Bedden konden daardoor niet naar buiten worden gemanoeuvreerd.

Risico-expert Dick Cantineau, coördinator Preventie bij verzekeraar Interpolis, reikte tijdens zijn presentatie een ander voorbeeld aan: de grote brand bij de Gamma Bouwmarkt in Doetinchem. Daar vatte begin vorig jaar op het terrein naast een van

de bedrijfshallen een pallet met goederen vlam. Zes minuten later had het vuur het dak bereikt en twintig minuten na het ontstaan van het brandje stond de hal reeds in lichterlaaie. Het pand was reddeloos verloren, er resteerde de brandweer niet veel meer dan belendende percelen nat te houden. Het vuur was gesticht door vandalen. 'Afgezien van het feit dat vandalisme natuurlijk niet had mogen voorkomen, was de aanwezigheid van die pallet daar absoluut ongewenst', aldus Cantineau.

dat plafonds voor de duur van 30 minuten brandwerend moeten zijn, maar op veel plaatsen is de constructie zodanig dat het plafond al na vijf minuten naar beneden valt. Het zijn bepaald geen situaties om vrolijk van te worden.' De projectgroep Veiligheidseuro, zoals haar officiële benaming luidt, heeft afgelopen jaar op elf plaatsen pilots uitgevoerd, waarbij brandveiligheid langs de lat van het nieuwe meetinstrument is gelegd. Die pilots werden onder meer gehouden in ziekenhuizen, justitiële

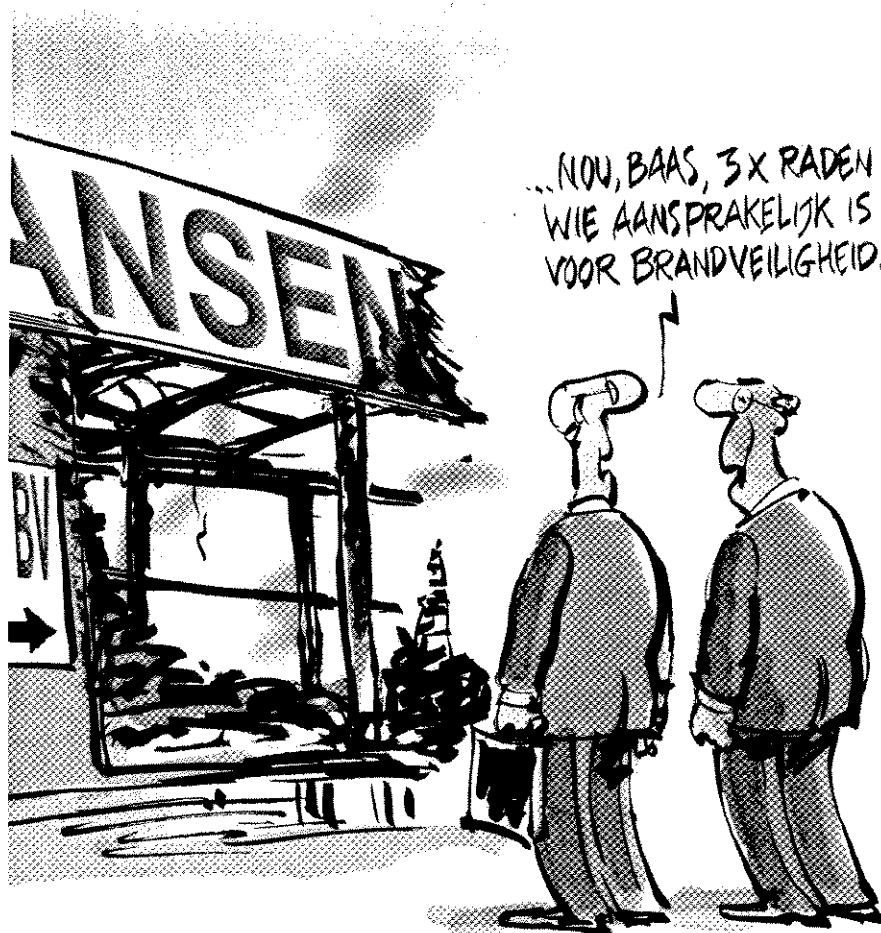
dat een aanzienlijk aantal organisaties zijn zaken niet of onvoldoende op orde heeft.' Het nieuwe, door de projectgroep ontwikkelde instrument is een tool die helpt bij de zelfevaluatie van organisaties. Het bevat een checklist van zo'n 150 vragen die na beantwoording zicht geeft op het niveau van brandveiligheid. Oosterwijk: 'Aankankelijk hadden we 300 relevante vragen opgesteld, maar dat aantal leek ons uiteindelijk wat te veel van het goede. Je moet het facilitair managers niet onaantrekkelijk maken om de lijsten in te vullen.' Volgens de projectleider is de vragenlijst zo opgesteld dat er met de resultaten moeilijk gemanipuleerd kan worden. 'Anderzijds moet je er natuurlijk vanuit gaan dat de facilitair manager de vragen naar eer en geweten invult. Doet-ie dat niet, dan heeft hij zichzelf flink te pakken, want in het geval dat het fout gaat, heeft hij heel wat uit te leggen. De kwestie van aansprakelijkheid gaat steeds nadrukkelijker een rol spelen.'

Onbetaalbaar

Op basis van de resultaten kunnen organisaties oordelen naar welk peil zij hun brandveiligheid willen tillen. 'Je moet eerlijk zijn: 100 procent brandveiligheid is eenvoudigweg onhaalbaar. Risico's kun je niet voor de volle honderd procent afdekken, want dat is onbetaalbaar. De vraag is of je gaat voor 80 procent of 90 procent. Houd je je alleen aan het minimum van het Bouwbesluit? Welke restricties ben je bereid te lopen? Het zijn vragen die iedere organisatie zelf moet beantwoorden.'

Ofschoon de methodiek specifiek ontwikkeld is voor organisaties met kwetsbare groepen, kan het meetinstrument in de toekomst eenvoudig worden aangepast voor andere sectoren. Bijvoorbeeld voor stadions. De brand in Euroborg in Groningen zou aanleiding kunnen zijn een dergelijk zelfevaluatieinstrument voor deze specifieke functies te ontwikkelen. De projectgroep hoopt dat de benchmark bijdraagt aan de bewustwording in organisaties omtrent brandveiligheid. Oosterwijk: 'Het is geen doel op zichzelf, maar het zou mooi zijn als organisaties die met de methodiek werken uiteindelijk voor het KIWA-keurmerk gaan.' ✎

JACK VAN EEKELN

r een rol spelen.

Volgens de risico-expert zijn lichte constructies met kunststof wanden, zoals die gebruikt werden in Doetinchem, niet bevorderlijk voor brandveiligheid. 'Ik ben geen Don Quichotte die tegen kunststof materialen vecht, maar organisaties zouden zich meer bewust moeten zijn van de risico's en daarop hun maatregelen nemen. In het Bouwbesluit wordt voorgeschreven

inrichtingen en op basisscholen. Uit het onderzoek blijkt dat slechts zes van de elf betrokken organisaties voldeden aan het wettelijk minimum van brandveiligheid. 'Natuurlijk mag je op basis van dit gelimiteerde onderzoek niet concluderen dat de helft van alle organisaties kennelijk niet voldoet aan de minimumeisen', betoogde Oosterwijk. 'Het is echter wel aannemelijk